

Fra EU– til EØS–rett

Juridiske vurderinger og behov for tilpasninger
Oslo – 9. april 2025

Karoline Lumholdt Mathisen
Head of EEA Legal Coordination

Johanna Winther
Senior Legal Officer

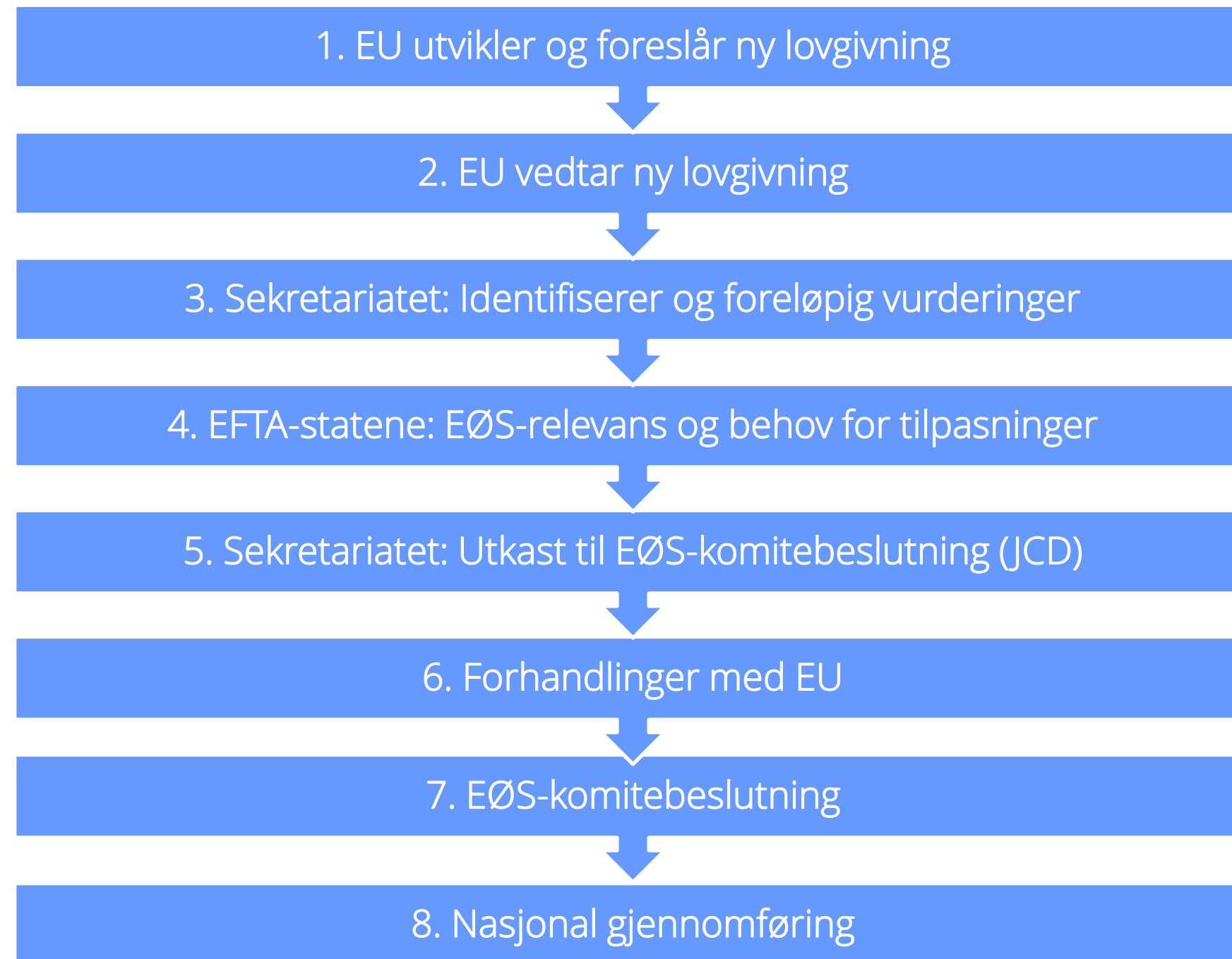
Erlend Serendahl
Legal Officer

Agenda

- **EØS-prosessen – hvem gjør hva?**
- **Når trengs tilpasninger?**
- **Hvordan skrives tilpasningstekster?**
- **«Ny» tilpasningsteknikk**
- **Spørsmål?**

EØS-prosessen

EØS-retten i tall

- 1.875 rettsakter ved signering i 1992
- Mer enn 14.500 rettsakter innlemmet siden 1994
- 8000+ rettsakter i kraft i dag
- Mellom 500 og 600 rettsakter innlemmes hvert år
 - Mat/veterinær; ca 40%
 - Finansielle tjenester, transport, varer
- Tilpasninger: ca 15% av EØS-komitebeslutningene

Utfordringer?

Spesifikke utfordringer

Bestemmelser som er utfordrende for en eller flere EFTA-stater på grunn av det materielle innholdet

Horisontale utfordringer

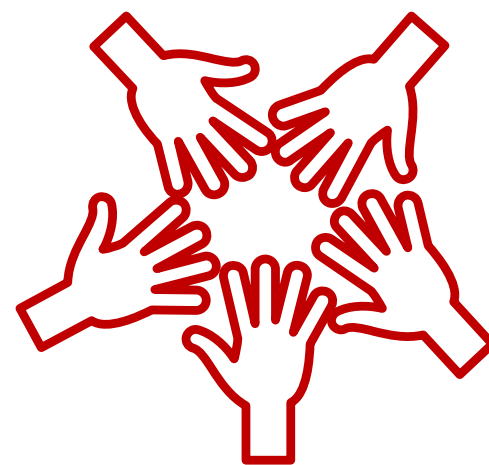
Bestemmelser som utfordrer EØS-avtalens virkeområde og/eller system

Hvem gjør hva?

Nasjonale saksbehandlere

Ansvarlig for å identifisere spesifikke utfordringer og å vurdere mulig innlemmelse og tilpasning av rettsakten

EFTA-sekretariatet

Ansvarlig for å forberede en vurdering av horisontale utfordringer som saksbehandlerne kan ta i betraktning i deres analyse og konklusjon.

Tilgjengelig for saksbehandlere når de gjør deres vurderinger!

Når trengs tilpasninger?

1. EØS-avtalens bestemmelser
2. Protokoll 1 – horisontale tilpasninger
3. Sektorspesifikke tilpasninger
4. Materielle (“direkte”) tilpasninger

EØS-avtalens bestemmelser

- Artikkel 3 – lojalitetsprinsippet
- Artikkel 99, 100, 101 – komitéer og ekspertgrupper
- Artikkel 109 – samarbeid/informasjonsutveksling ESA/Kommisjonen
- Tilpasningstekst ikke nødvendig!

Protokoll 1

- Gjennomgående tilpasninger
- Gjelder alle rettsakter innlemmet i avtalens vedlegg (ikke protokollene)
- Punkt 3: endringsrettsakter gjelder bare når de er blitt innlemmet
- Punkt 4(d) og 5: “vanlig” overvåkningsmyndighet tilfaller ESA
- Punkt 7: EFTA-landene er omfattet av rettigheter og plikter i rettsakten
- Tilpasningstekst ikke nødvendig!

Sektorspesifikke tilpasninger

- Enkelte vedlegg i EØS-avtalen har særregler (sektorbasert)
- F.eks. Vedlegg VI (Trygd): EØS-komitéen fyller rollen til Administrativ Kommisjon
Vedlegg XIV (Konkurranse): "Kommisjonen" erstattes av "kompetent konkurransemyndighet"
- Tilpasningstekst ikke nødvendig!

Materielle (“direkte”) tilpasninger

- Spørsmålet er ikke løst av EØS-avtalens bestemmelser, protokoll 1 eller sektorspesifikke tilpasninger = materiell tilpasning
- Gjelder kun for den enkelte rettsakten og løser den spesifikke problemstillingen
- Vurderes fra sak til sak, men med hensyn til “fast” praksis og formulering
- EU: “mer enn tekniske” tilpasninger – godkjennes av Rådet (obs! tidslinje)
- Eks. byråer, bøteleggingsmyndighet, nasjonale særbestemmelser osv.

Hvordan lese en rettsakt

EØS-
avtalens
hoveddel

Materielle
tilpasninger

Rettsakten
som skal
innlemmes

Protokoll 1
til EØS-
avtalen

Sektor-
spesifikke
tilpasninger

Hvordan skrives tilpasningstekster?

- Fokus på horisontale utfordringer
- Utformes for å kunne leses som en del av rettsakten
- Praksis og erfaring fra lignende tilfeller
- Strategiske vurderinger?

Vurderinger i EFTA-pilaren: Horisontale utfordringer

EØS-relevans

To-pilarutfordringer

**Endringer til tilpassede
rettsakter**

Tredjeland

**Referanser til rettsakter som
ikke er inkorporert**

Sanksjoner

EØS-relevans

Faller rettsakten innenfor det materielle og geografiske virkeområde til EØS-avtalen?

To-pilarutfordringer

Gis en EU-institusjon rettigheter som ikke er dekket av protokoll 1?

Endringer til tilpassede rettsakter

Endrer rettsakten en rettsakt som er inkorporert med materielle tilpasninger?

Tredjeland

Påvirker rettsakten EFTA-statenes tredjlandsrelasjoner?

Referanser til rettsakter som ikke er inkorporert

Har rettsakten referanser til en rettsakt som ikke er inkorporert i EØS-avtalen?

Sanksjoner

Forutser rettsakten kriminelle sanksjoner?

Utvikling?

- Byråer – etablerte løsninger
- Ikke-inkorporerte rettsakter – EFTA-domstolen (sak E-30/24)?
- EØS-relevans – sektorovergripende rettsakter

Ad hoc Working Group on Adaptation Practice

- Vurdere tilpasningspraksis
- Konsoliderte EØS-rettsakter?
- Hvordan håndtere Protokoll 1 EØS og sektortilpasninger?

Guidelines on Standard Adaptation texts

- Mål: Standardisere typetilfeller av tilpasningstekster som forekommer ofte
- Eksempler og maler for tilpasninger
- Forklarer nødvendigheten av og bakgrunnen for typiske tilpasninger

«Ny» tilpasningspraksis

Frittstående tilpasninger

The provisions of the Regulation shall, for the purposes of this Agreement, be read with the following adaptations:

- a) The EFTA States shall participate fully in the working parties and groups established by the Agency and shall within them have the same rights and obligations as EU Member States, except for the right to vote.

Direkte redigering

The following subparagraph shall be **inserted in Article 12**:

“The EFTA States shall participate fully in the working parties and groups established by the Agency and shall within them have the same rights and obligations as EU Member States, except for the right to vote.”

«Ny» tilpasningspraksis

Frittstående tilpasninger

Fra JCD No 70/2025:

(n) In Article 95a [of Directive 2014/65/EU], **as regards the EFTA States**, the words “25 December 2019” **shall read** “the date of entry into force of Decision of the EEA Joint Committee No 70/2025 of 14 March 2025”

Artikkel 95a:

Competent authorities shall inform the competent authority referred to in Article 8 of Directive 2013/36/EU where the envisaged total assets of an undertaking which has applied for authorisation pursuant to Title II of this Directive before 25 December 2019 in order to carry out the activities referred to in points (3) and (6) of Section A of Annex I are equal to or exceed EUR 30 billion, and notify the applicant thereof.

Direkte redigering

Alternativ tilpasning formulert som direkte redigering:

(n) In Article 95a [of Directive 2014/65/EU], the words “**or, as regards the EFTA States**, the date of entry into force of Decision of the EEA Joint Committee No 70/2025 of 14 March 2025” **shall be inserted** after the words “25 December 2019”.

Konsolidert Artikkel 95a:

Competent authorities shall inform the competent authority referred to in Article 8 of Directive 2013/36/EU where the envisaged total assets of an undertaking which has applied for authorisation pursuant to Title II of this Directive before 25 December 2019 **or, as regards the EFTA States, the date of entry into force of Decision of the EEA Joint Committee No 70/2025 of 14 March 2025** in order to carry out the activities referred to in points (3) and (6) of Section A of Annex I are equal to or exceed EUR 30 billion, and notify the applicant thereof.

Konsolidering av EØS-rettsakter

- Samtaler med Publications Office of the European Union
- Kan KI anvendes?
- Protokoll 1 og sektortilpasninger

Hjelpemidler

[EEA-Lex](#)

[EEA Webtool](#)

[How to read EEA Law](#)

[Two-Pillar Note and Adaptations Note](#)

[Handbook on EEA EFTA Procedures](#)

Oversikt

Prosedyren i detalj

Ordliste

Norsk

EØS-EFTA-statene deltar i EUs regelverksutforming

Når Europakommisjonen vurderer behovet for nytt regelverk for det indre marked, deltar eksperter fra EØS-EFTA-statene i prosessen. De bidrar med sin fagkunnskap og identifiserer mulige utfordringer for EØS-EFTA-statene.

1. Deltakelse i EUs ekspertgrupper og komiteer

Når Europakommisjonen utarbeider nytt regelverk, blir utkastet til regelverk drøftet i ekspertgrupper og komiteer der EØS-EFTA-statene deltar, men ikke har stemmerett.

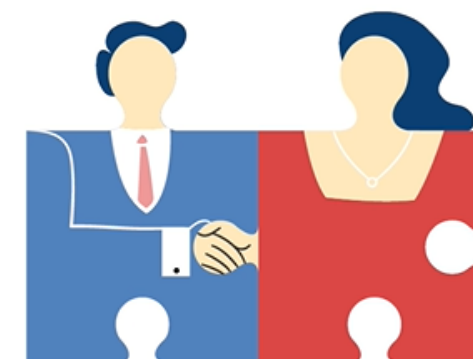
Mer informasjon på engelsk

2. Tidlig vurdering og EØS-EFTA-kommentarer

Når Kommisjonen offentliggjør et forslag, blir mulige EØS-utfordringer vurdert i EFTAs arbeids- eller ekspertgrupper. Gjennom hele EUs beslutningsprosess kan disse gruppene også gi innspill til EU-institusjonene i en EØS-EFTA-kommentar.

Mer informasjon på engelsk

Takk for oppmerksomheten!

Karoline, Johanna og Erlend